

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๔

อุทธรณ์และฎีกา

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๔

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคดีอุทธรณ์ตามหมวดนี้

(๑) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าควรสืบพยานเพิ่มเติม ให้มีอำนาจเรียกพยานมาสืบเองหรือส่งศาลชั้นต้นสืบให้ เมื่อศาลชั้นต้นสืบพยานแล้ว ให้ส่งสำนวนมายังศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัยต่อไป

(๒) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็น เนื่องจากศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา ก็ให้พิพากษาสั่งให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาและพิพากษาหรือสั่งใหม่ตามรูปคดี”

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า

“ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณา และว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์มาบังคับในชั้นฎีกาโดยอนุโลม เว้นแต่ห้ามมิให้ทำความเห็นแย้ง”

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

การพิจารณาคดีอาญาของศาลอุทธรณ์/ฎีกานั้น ศาลสูงเหล่านี้มีอำนาจที่จะวินิจฉัยคดีโดยพิจารณาจากคำฟ้องอุทธรณ์/ฎีกา คำแก้อุทธรณ์/ฎีกา เอกสารและหลักฐานทั้งปวงในสำนวนความที่ศาลชั้นต้นส่งมา

หากพยานหลักฐานบางอย่างยังขาดตกบกพร่อง ไม่สมบูรณ์เพียงพอแก่การวินิจฉัยคดี หรือศาลสูงตรวจพบว่าศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘, ๒๒๕ จึงบัญญัติให้อำนาจศาลสูงแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกาถูกต้องสมบูรณ์ได้

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

๑. ศาลอุทธรณ์/ฎีกาเห็นว่าควรสืบพยานเพิ่มเติม ย่อมมีอำนาจเรียกพยานมาสืบเอง หรือสั่งศาลชั้นต้นสืบให้ เมื่อศาลชั้นต้นสืบพยานแล้ว ให้ส่งสำนวนมายังศาลอุทธรณ์ เพื่อวินิจฉัยต่อไป

ฎีกาที่ ๗๙๕๐/๒๕๕๙ บทบัญญัติ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖ มิได้หมายความว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้ว ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำเลยเสมอไป ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ศาลย่อมพิพากษายกฟ้องได้ตามมาตรา ๑๘๕ หรือหากศาลเห็นว่าสมควรให้มีการสืบพยานหลักฐานก่อนมีคำพิพากษาก็เป็นอำนาจของศาลที่จะมีคำสั่งให้กระทำได้ เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิจารณารายงานการสืบเสาะและพินิจแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงไม่แน่ชัดว่าของกลางเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ จึงมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นสืบพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่ว่าของกลางเป็นยาแก้ไอที่มีส่วนผสมของโคโคเดอินหรือไม่ ก็เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ที่จะกระทำได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๑)

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๓/๒๕๖๕ ความผิดฐานขับรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาตและฐานปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถประเภทผู้ขับรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาต เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลสามารถพิพากษาลงโทษโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานประกอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง ต่อมาจำเลยอุทธรณ์โดยแนบสำเนาใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถทุกประเภทชนิดที่ ๔ มาทำอุทธรณ์ซึ่งยังอยู่ในระยะเวลาได้รับใบอนุญาตจึงถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานใหม่ที่ไม่เคยปรากฏในสำนวน ศาลอุทธรณ์ควรสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมในปัญหาที่ว่าจำเลยมีใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถดังที่อ้างหรือไม่ เสียก่อนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๑) ประกอบมาตรา ๒๒๘ และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาว่าจำเลยมีใบอนุญาตขับขี่ยานที่อ้าง ศาลฎีกาจึงยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้นสืบพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่ว่าจำเลยมีใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถหรือไม่ เสร็จแล้วให้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาพิพากษาดำเนินการตามอุทธรณ์ของจำเลยใหม่ตามรูปคดี

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

๒. ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็น เนื่องจากศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา จะพิพากษาสั่งให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาและพิพากษาหรือสั่งใหม่ตามรูปคดี

๒.๑ กรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา

- ก่อนเริ่มพิจารณาศาลชั้นต้นไม่ได้สอบถามจำเลยว่าต้องการทนายความหรือไม่
- ศาลชั้นต้นสั่งรับประทับฟ้องโจทก์ไว้ โดยไม่ได้สวมมูลฟ้องเสียก่อน

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ส่วนกรณีที่ศาลอุทธรณ์มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา

- ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ แต่วินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นความผิดพลาดของศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์
- กรณีเช่นนี้ ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจะย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๘๕/๒๕๖๒ คดีนี้จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโดยเห็นว่าคดีของโจทก์ขาดอายุความ สหิรินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๖) โดยยังมีได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การวินิจฉัยเป็นไปตามลำดับศาลเพราะผลแห่งการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์อาจนำไปสู่การจำกัดสิทธิการฎีกาของคู่ความได้ ศาลฎีกาเห็นสมควรย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕ (ซึ่งต่อมาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ)

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๑๓๖/๒๕๕๗ เมื่อโจทก์ร่วมขอให้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นต้องสั่งคำร้องของโจทก์ร่วมดังกล่าวว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง การที่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นสั่งคำร้องของโจทก์ร่วมว่า “รวม” โดยยังไม่ได้พิจารณาว่า จะอนุญาตให้โจทก์ร่วมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่ และมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมนั้น จึงเป็นการสั่งโดยผิดพลาดและเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ...

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

...ถือว่าศาลชั้นต้นไม่ได้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๙๙ มาตรา ๒๒ ทวิ ประกอบ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ ซึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยโดยให้เพิกถอนคำสั่ง และการดำเนินการดังกล่าวของศาลชั้นต้นที่ไม่ชอบเสียได้ และสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ ฉะนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ไม่ดำเนินการดังกล่าวและยกอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมจึงเป็นการไม่ชอบ

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๔๔๙/๒๕๕๖ ผู้เสียหายทั้งสามเป็นคนต่างด้าว เบิกความโดยไม่ปรากฏว่าล่ามได้สาบานหรือปฏิญาณตนแล้ว และไม่ปรากฏว่าผู้ที่ลงลายมือชื่อในคำให้การพยานในฐานะล่ามนั้นเป็นใคร การสืบพยานปากผู้เสียหายทั้งสามจึงเป็นการฝ่าฝืน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓ ชอบที่จะต้องเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบดังกล่าวและย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์ปากผู้เสียหายทั้งสามและพิพากษาใหม่ให้ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

๒.๒ หากการดำเนินกระบวนการพิจารณาผิดพลาดเป็นความบกพร่องของโจทก์เอง มิใช่เกิดจากศาล ศาลย่อมไม่อาจยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ แต่จะพิพากษากลับเป็นยกฟ้องโจทก์

ฎีกาที่ ๒๗๐๕/๒๕๓๗ โจทก์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยกับพวกฐานโจรฐานหนึ่งระหว่างร่วมกันลักลอบนำเลื่อยโซยนต์ของกลางที่เจ้าพนักงานยึดไว้อันเป็นของที่ผลิตในต่างประเทศที่ยังมิได้ผ่านด่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากรและโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษี หรือร่วมกันซื้อ รับ จำนำ ช่วยซ่อนเร้นช่วยจำหน่าย หรือรับไว้ ซึ่งเลื่อยโซยนต์ของกลาง โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่มีผู้ลักลอบนำหนีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากรที่ต้องเสียสำหรับของนั้น ตาม พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗, ๒๗ ทวิ...

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

...จำเลยทั้งสองให้การว่าได้รับทราบคำฟ้องของโจทก์โดยตลอดแล้ว ให้การรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดและเป็นความจริงตามฟ้องโจทก์ทุกประการ ไม่ขอต่อสู้และไม่ต้องการทนายความ ซึ่งคำว่า“ทราบ” หมายความว่ารู้หรือเข้าใจ แสดงว่าศาลได้อธิบายฟ้องให้จำเลยฟังเข้าใจแล้ว จำเลยจึงได้ให้การแก้ความว่าจำเลยได้ทราบคำฟ้องของโจทก์โดยตลอดแล้ว และโจทก์เองก็ได้ลงลายมือชื่อไว้ในคำให้การของจำเลยและรายงานกระบวนการพิจารณาด้วย หากโจทก์เห็นว่าคำให้การของจำเลยที่ศาลจัดไว้ไม่ชัดเจน โจทก์ก็ชอบที่จะคัดค้านหรือแถลง ขอสืบพยานต่อไปเพราะเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่ต้องสืบพยานให้ได้ความถึงการกระทำ ความผิดของจำเลย เมื่อโจทก์ไม่นำสืบให้ได้ความว่าจำเลยกระทำความผิดฐานใดแน่ ก็ลงโทษจำเลยไม่ได้ และคดีไม่มีเหตุที่จะยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วนและพิพากษาใหม่แต่อย่างใด

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

๒.๓ ต้องเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกา เห็นเป็นการจำเป็นในการย้อนสำนวนด้วย หากไม่เห็นจำเป็นต้องย้อนไปให้ศาล ชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ ก็ไม่จำเป็นต้องย้อน (ฎีกาที่ ๗๙๑๕/๒๕๖๐)

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๘๑/๒๕๔๕ จำเลยยื่นอุทธรณ์โดย ก. ทนายความลงลายมือชื่อเป็นผู้ อุทธรณ์แทน แต่ในสำนวนไม่ปรากฏว่าจำเลยได้แต่งตั้ง ก. เป็นทนายจำเลย ไว้ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ชอบ ซึ่งกรณีเช่นนี้ศาลชั้นต้นชอบที่จะตรวจอุทธรณ์ ของจำเลยโดยละเอียด และมีคำสั่งให้จำเลยแก้ไขข้อบกพร่องในการยื่น อุทธรณ์เสียให้ครบถ้วนและถูกต้องก่อนที่จะส่งรับอุทธรณ์ของจำเลย การที่ ศาลชั้นต้นส่งรับอุทธรณ์ของจำเลยทั้ง ๆ ที่เป็นอุทธรณ์ไม่ชอบ จึงถือได้ว่าศาล ชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา อันเป็นเหตุให้จำเลยต้อง เสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาในเนื้อหาแห่งอุทธรณ์ ศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้ แก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕ แต่ เมื่อปรากฏว่าจำเลยได้แต่งตั้ง ก. เป็นทนายจำเลยโดยให้มีอำนาจอุทธรณ์และ ฎีกาแทนจำเลยได้พร้อมกันยื่นฎีกาเข้ามาแล้วจึงไม่จำเป็นต้องสั่งให้แก้ไขและต้อง ถือว่าจำเลยได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยชอบแล้ว

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

๒.๔ กรณีที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาแล้วในสำนวน แต่ปรากฏว่าศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์กลับวินิจฉัยข้อเท็จจริงผิดต่อกฎหมาย ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ มิได้บัญญัติกระบวนการวิธีพิจารณาให้ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาดำเนินการอย่างไรไว้เป็นการเฉพาะต้องนำเอา ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๓ (๓) (ก), ๒๔๗ มาอนุโลมใช้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๓ บัญญัติว่า “...(๓) ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์จำต้องถือตามข้อเท็จจริงของศาลชั้นต้น ถ้าปรากฏว่า

(ก) การที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยข้อเท็จจริงนั้นผิดต่อกฎหมาย ศาลอุทธรณ์อาจฟังข้อเท็จจริงใหม่แทนข้อเท็จจริงของศาลชั้นต้น แล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีไปตามนั้น หรือ...”

การพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์/ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๓๙๐/๒๕๕๖ จำเลยเกิดเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๗ จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำอนาจาร ๒ กระหนงในปี ๒๕๕๙ ดังนั้น จำเลยจึงมีอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี จำเลยจึงไม่ต้องรับโทษ ตาม ป.อ. มาตรา ๗๔ แต่ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการตาม ป.อ. มาตรา ๗๔ (๑) ถึง (๕) ได้ ดังนั้น ที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุของจำเลยผิดจากพยานหลักฐานในสำนวน และลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยในความผิดฐานดังกล่าวตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ แล้วลงโทษจำเลยโดยเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวจำเลยไปรับการฝึกอบรม ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐๔ (๒) จึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาจึงฟังข้อเท็จจริงใหม่แทนข้อเท็จจริงของศาลล่างทั้งสองได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๓ (๓) (ก) ประกอบมาตรา ๒๔๗ และ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ บัญญัติว่า “คดีที่จำเลยอุทธรณ์ คำพิพากษาที่ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลอุทธรณ์พิพากษา เพิ่มเติมโทษจำเลย เว้นแต่โจทก์จะได้อุทธรณ์ในทำนอง นั้น”

มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการ พิจารณา และว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์มา บังคับในชั้นฎีกาโดยอนุโลม เว้นแต่ ห้ามมิให้ทำความเห็น แยก”

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

นอกจากศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจะอยู่ในบังคับที่จะพิพากษาเกิน คำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องไม่ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ ซึ่ง นำมาใช้ในชั้นอุทธรณ์/ฎีกาตามมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ แล้ว

ในการทำคำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์/ฎีกา กฎหมายยัง เพิ่มหลักการสำคัญอีก ๒ ประการ คือ

การห้ามพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย และ

การให้อำนาจศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาพิพากษาลดโทษไปถึงจำเลย อื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกาด้วยหากเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดี

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๑. การห้ามศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย

๑.๑ จำเลยอุทธรณ์ฝ่ายเดียว ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาพิพากษาเพิ่มเติมโทษไม่ได้

แม้ศาลสูงจะเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดหนักกว่าที่ศาลล่างพิพากษาลงโทษจำเลยมา ศาลสูงจะพิพากษาแก้โทษของจำเลยให้หนักขึ้นหรือให้สาสมกับความผิดที่กระทำไม่ได้ เพราะจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

เช่น ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกจำเลย ๒ ปี โจทก์ไม่อุทธรณ์ แต่จำเลยอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิด แต่หากศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดก็ขอให้รอการลงโทษด้วย เช่นนี้ แม้ศาลอุทธรณ์จะเห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดและเป็นภัยต่อสังคม ซึ่งโทษจำคุก ๒ ปี ต่ำเกินไปไม่เหมาะสมกับความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น ศาลอุทธรณ์ก็ไม่อาจแก้โทษจำคุกให้หนักขึ้นได้ เพราะจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๐๓๒/๒๕๕๙ ผู้เสียหายทั้งสามไม่ได้ฎีกาขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่การพิพากษาในคดีส่วนแพ่ง ศาลต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ศาลฎีกาจึงต้องมีคำพิพากษาคดีส่วนแพ่งด้วย และที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๕ ปี โดยวินิจฉัยว่าการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในคดีนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่จำเลยและให้ส่งตัวจำเลยไปจำคุกในเรือนจำมีกำหนด ๒ ปี นั้น เห็นว่า ไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจกระทำได้จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เนื่องจากจำเลยอุทธรณ์ฝ่ายเดียว ศาลฎีกาจึงไม่อาจกำหนดโทษจำเลยให้สูงกว่าโทษที่ศาลชั้นต้นพิพากษา เพราะจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย โดยที่โจทก์มิได้ฎีกาขอให้เพิ่มเติมโทษตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕ และ พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๑.๒ การปรับบทให้ถูกต้องโดยไม่แก้ไขให้หนักขึ้น สามารถทำได้เพราะไม่ได้เพิ่มเติมโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๔๒๘๑/๒๕๖๒ จำเลยเปิดสมุดบัญชีเงินฝากเพื่อให้ ป. ใช้รับโอนเงินค่ายาเสพติดจากลูกค้า จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือ ป. ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งการกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๑) ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น จึงต้องระวางโทษจำเลยเช่นเดียวกับ ป. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๖๐๖/๒๕๕๘ ของศาลชั้นต้น เมื่อได้ความว่า การกระทำความผิดของ ป. ต้องด้วยบทกำหนดโทษตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ วรรคสาม ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต...

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

...ซึ่งคดีดังกล่าวศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ป. ตลอดชีวิต และปรับ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนเพิ่มโทษและลดโทษกึ่งหนึ่ง ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง และลงโทษจำคุกเพียง ๑๕ ปี จึงไม่ถูกต้อง ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความไม่ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขโดยปรับบทลงโทษจำเลยให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ อย่างไรก็ตาม เมื่อโจทก์ไม่ได้ฎีกา ศาลฎีกาจึงไม่อาจพิพากษาแก้ไขโทษจำเลยให้ถูกต้องได้ เพราะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย อันเป็นการต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕ และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๗๔/๒๕๕๙ การที่จำเลยที่ ๑ หลอกหลวงเอาทรัพย์สินไปจาก ผู้เสียหายที่ ๑ ในขณะที่ผู้เสียหายที่ ๑ มีอาการป่วยทางจิต ซึ่งเป็น บุคคลที่มีภาวะแห่งจิตต่ำกว่าปกติ และยอมถูกหลอกหลวงได้โดยง่าย กว่าคนปกติทั่วไปนั้น ถือเป็นกรกระทำ ความผิดฐานฉ้อโกงโดยอาศัย ความอ่อนแอแห่งจิตของผู้เสียหายที่ ๑ ผู้ถูกหลอกหลวง จึงเป็น ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๒ (๒) หาใช่เป็นเพียงความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ ดังที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยไม่ แต่เมื่อโจทก์และ โจทก์ร่วมมิได้ฎีกา ศาลฎีกาจึงเพียงแก้ไขปรับบทลงโทษจำเลยทั้งสี่เสีย ใหม่ให้ถูกต้อง แต่ก็ไม้อาจเพิ่มเติมโทษจำเลยทั้งสี่ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๑.๓ โจทก์ฟ้องแยกการกระทำหลายกรรม แต่ศาลล่างพิพากษาว่าเป็นกรรม เดียว ศาลสูงปรับบทว่าเป็นหลายกรรมได้ แต่แก้ไขโทษให้หนักขึ้นไม่ได้

ฎีกาที่ ๔๓๘๕/๒๕๖๒ ภายหลังจากจำเลยกระทำซ้ำเราผู้เสียหายที่ ๑ โจทก์ยัง ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้เสียหายที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก จากกรณีที่จำเลยจับผู้เสียหายที่ ๑ มัดไว้กับเก้าอี้ เป็นความผิดอีกกรรมหนึ่ง และฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานข่มขืน ใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใดหรือจ่ายอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่า จะเกิดอันตรายต่อชีวิต จนผู้ถูกข่มขืนใจกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้นหรือ จ่ายอมต่อสิ่งนั้น ตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๙ วรรคแรก จากกรณีที่จำเลยข่มขู่ ผู้เสียหายที่ ๑ มิให้นำเรื่องที่เกิดขึ้นไปบอกผู้ใด มิฉะนั้นจะใช้มีดฟันให้ตาย เป็นความผิดอีกกรรมหนึ่งด้วย...

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

...ซึ่งลักษณะความผิดในแต่ละข้อหาดังกล่าวแม้จะเป็นการกระทำต่อเนื่อง เชื่อมโยงอยู่ในวาระเดียวกันโดยมุ่งหมายมิให้ผู้เสียหายที่ ๑ บอกเรื่องที่ จำเลยกระทำต่อบุคคลอื่น แต่ความผิดทั้งสองข้อหาดังกล่าวอาศัยเจตนา ในการกระทำความผิดแตกต่างแยกจากความผิดฐานกระทำซ้ำเรา ผู้เสียหายที่ ๑ ได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ปัญหาดังกล่าวเป็น ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้โจทก์มิได้ฎีกา ศาลฎีกาก็มี อำนาจยกขึ้นวินิจฉัยปรับบทลงโทษจำเลยให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๔ แต่ไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยครบทุกกรรมได้ เพราะจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย ซึ่งต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๔

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๖๔๕/๒๕๖๔ ความผิดฐานร่วมกันทำไม้หวงห้ามในเขตป่าสงวน แห่งชาติโดยไม่ได้รับอนุญาต และฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์ แฝงวาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าในเขต ป่าสงวนแห่งชาติโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ตามพฤติการณ์การกระทำความผิด ในคดีนี้ สามารถแยกการกระทำและเจตนาในการกระทำออกจากกันได้ จึงเป็น ความผิดหลายกรรมต่างกัน ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าความผิดทั้งสองฐาน ดังกล่าวเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานร่วมกันทำไม้หวง ห้ามในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา ๙๐ นั้น ไม่ถูกต้อง ปัญหาดังกล่าวแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา แต่ เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้น วินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๔ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๔ แต่เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ซึ่งกระทำความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวเพิ่มขึ้น จึงไม่อาจแก้ไขโทษที่จะลงแก่ จำเลยที่ ๑ ได้เพราะจะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยที่ ๑ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๔

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๑.๔ ความผิดหลายกรรมต่างกัน ต้องเพิ่มหรือลดโทษแต่ละกระทงก่อน แล้วจึงรวมโทษทุกกระทงไม่เกินเพดานโทษตาม ป.อ. มาตรา ๙๑ (๑) ถึง (๓) (ฎีกาที่ ๑๒๑๒๘/๒๕๕๖)

ฎีกาที่ ๒๑๖๔/๒๕๖๑ (ปชญ) จำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน แต่ศาลชั้นต้นรวมโทษทุกกระทงแล้วจึงลดโทษให้จำเลย แทนที่จะลดโทษแต่ละกระทงก่อนแล้วจึงรวมโทษ ย่อมเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากกว่าการลดโทษแต่ละกระทงเสียก่อนแล้วจึงรวมเข้าด้วยกัน เพราะ ป.อ. มาตรา ๒๑ วรรคสอง บัญญัติว่า หากกำหนดโทษจำคุกเป็นเดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน แต่ถ้ากำหนดเป็นปี ให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ ดังนั้น การกำหนดโทษจำคุก ๑๒ เดือน ย่อมมีกำหนดเท่ากับ ๓๖๐ วัน ซึ่งน้อยกว่าจำนวนวันตามปีปฏิทินที่อาจมีถึง ๓๖๖ วัน หรือ ๓๖๕ วัน สุดแต่แต่ว่าจะเป็นปีอธิกสุรทินหรือปีจันทรคติ ศาลฎีกาเห็นควรแก้ไขให้ถูกต้องโดยให้ลดโทษแต่ละกระทงเสียก่อนแล้วจึงรวมโทษ

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๒. ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิพากษาผิดพลาดเป็นคุณแก่จำเลย

๒.๑ ศาลล่างรวมโทษทุกกระทงในความผิดหลายกรรมต่างกัน แต่กำหนดโทษชั้นสูงไม่ถูกต้องตาม ป.อ. มาตรา ๙๑ (๓)

ฎีกาที่ ๑๒๒๐/๒๕๓๐ กรณีที่ความผิดกระทงหนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป แม้ ป.อ. มาตรา ๙๑ (๓) จะกำหนดไว้ว่า เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วโทษจำคุกต้องไม่เกิน ๕๐ ปี ก็ตาม แต่ก็มีบทยกเว้นไม่ให้ใช้บังคับสำหรับกรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต การที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๙ ให้ประหารชีวิต ส่วนฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครอง จำคุก ๑ ปี ฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในทางสาธารณะ จำคุก ๖ เดือน ลดโทษให้ ๑ ใน ๓ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๘ แล้ว ให้จำคุกตลอดชีวิต และจำคุก ๑ ปี เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นจำคุก ๕๐ ปี แต่คงให้จำคุกเพียง ๕๐ ปี จึงไม่ถูกต้อง แต่เมื่อใจทักไม่ได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลฎีกาก็ไม่อาจแก้ไขให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยได้

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๗๒๒/๒๕๔๔ ศาลชั้นต้นเรียงกระหนลงโทษจำเลย ๒ กระหน กระหนแรกจำคุกตลอดชีวิต กระหนที่สองจำคุก ๑ ปี แต่ตาม ป.อ. มาตรา ๙๑ (๓) บัญญัติตอนท้ายไว้ ความว่า เว้นแต่กรณีศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งหมายความว่า หากกระหนหนึ่ง กระหนใดมีโทษที่จะลงแก่จำเลยจริง ๆ เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตแล้ว ศาลลงโทษจำเลยได้เพียงจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น ความผิดกระหนแรกศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่เมื่อลดโทษให้จำเลยแล้ว คงจำคุก ๓๓ ปี ๔ เดือน จึงอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำเอาโทษจำคุกในความผิดกระหนที่สองมารวมอีกได้ ซึ่งเมื่อรวมกับโทษกระหนที่สองหลังจากลดโทษให้จำเลยจำคุก ๘ เดือน รวมเป็นโทษจำคุก ๓๓ ปี ๑๒ เดือน การที่ศาลชั้นต้นไม่นำโทษของจำเลยในความผิดกระหนที่สองมารวมลงแก่จำเลยเป็นการไม่ถูกต้อง แต่เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยให้ถูกต้อง ศาลฎีกาจึงไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้เพราะจะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย ซึ่งเป็นการต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕ คงลงโทษได้เพียงจำคุก ๓๓ ปี ๔ เดือน ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๒.๒ ศาลล่างพิพากษาลงโทษจำเลยต่ำกว่าอัตราโทษขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด

ฎีกาที่ ๗๐๖๕/๒๕๔๗ ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) วรรคแรก มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท (ปัจจุบัน ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท) ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ใช้ดุลพินิจวางโทษก่อนลดให้จำคุกจำเลย ๖ เดือน จึงเป็นการลงโทษจำเลยต่ำกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่เนื่องจากโจทก์มิได้ฎีกาในปัญหานี้ ศาลฎีกาจึงไม่อาจแก้ไขกำหนดโทษให้เป็นไปตามบทกฎหมายดังกล่าวได้ เพราะจะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย ซึ่งต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๒.๓ ศาลล่างมิได้ลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๑๐๐/๑ (ปัจจุบัน ป.ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔)

ฎีกาที่ ๓๑๖๑/๒๕๔๗ ความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๖๖ วรรคสอง มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท ซึ่งตามมาตรา ๑๐๐/๑ กำหนดให้ความผิดที่มีโทษจำคุกและปรับให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ... (ป.ยาเสพติดฯ มาตรา ๑๔๕) การที่ศาลล่างทั้งสองลงโทษจำคุกจำเลยโดยไม่ปรับด้วยนั้นจึงไม่ถูกต้อง แต่โจทก์มิได้อุทธรณ์ฎีกาในปัญหาดังกล่าว ศาลฎีกาไม่อาจกำหนดโทษปรับได้ เพราะจะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย ซึ่งต้องห้าม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

หมายเหตุ กรณีที่มีการเพิ่มโทษตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ เมื่อมีโทษปรับก็ต้องเพิ่มโทษปรับด้วย แต่หากโจทก์ไม่อุทธรณ์ ย่อมเพิ่มโทษไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๐๔๙/๒๕๕๑ แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ วางโทษจำคุกตลอดชีวิตแล้วย่อมไม่อาจเพิ่มโทษจำคุกได้อีกก็ตาม แต่ความผิดที่จำเลยที่ ๑ กระทำตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ มาตรา ๖๖ วรรคสาม มีโทษจำคุกและปรับและมาตรา ๑๐๐/๑ กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ก็ได้วางโทษจำคุกจำเลยที่ ๑ ตลอดชีวิตและปรับจำเลยที่ ๑ ด้วยการเพิ่มโทษที่จะลงแก่จำเลยตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ มาตรา ๙๗ จึงเพิ่มโทษปรับได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มิได้เพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการมิชอบ แต่โจทก์มิได้ฎีกา ศาลฎีกาย่อมไม่อาจเพิ่มโทษปรับได้ เพราะจะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยที่ ๑ อันเป็นการต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๓. ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิพากษาผิดพลาดเป็น
ผลร้ายแก่จำเลย

กรณีที่ศาลล่างลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษชั้นสูงตามกฎหมาย แม้จำเลยไม่อุทธรณ์/ฎีกาขึ้นมา หากศาลสูงเห็นก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ เพราะเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๗๑/๒๕๔๒ ศาลอุทธรณ์พิพากษาเรียงกระหนงลงโทษจำเลย เมื่อรวมโทษจำเลยแล้วคงจำคุกจำเลย ๓ เดือน ๑๕ วัน ซึ่งไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องเป็น ๖ เดือน ๑๕ วัน และในความผิดฐานยิงปืนโดยไร้เหตุ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๖ (เดิม) มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ วัน การที่ศาลอุทธรณ์วางโทษจำคุกจำเลยทั้งสามคนละ ๑ เดือน จึงเกินกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนด ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขให้ถูกต้องโดยให้จำคุกจำเลยในความผิดฐานนี้ ๑๐ วัน และเมื่อรวมโทษจำคุกตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แล้วยังน้อยกว่าโทษที่คำนวณโดยถูกต้อง แต่โจทก์มิได้ฎีกาขอให้ลงโทษให้ถูกต้อง ศาลฎีกาไม่อาจแก้ไขโทษสำหรับจำเลยให้ถูกต้องได้ เพราะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๔

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๔. ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์คำนวณโทษผิดต่ำกว่าความเป็นจริง

กรณีที่ศาลล่างลงโทษจำเลยผิดพลาดน้อยกว่าความเป็นจริง หากโจทก์ไม่อุทธรณ์/ฎีกาขอให้ศาลสูงคำนวณให้ถูกต้อง แม้ศาลสูงเห็นก็ไม่อาจแก้ไขโทษให้สูงขึ้นตามที่ถูกต้องได้ เพราะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๖๓๙๗/๒๕๕๐ การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลย ๔ ปี ลดโทษให้หนึ่งในสามคงจำคุก ๒ ปี ๔ เดือน เป็นการคำนวณโทษผิดพลาด ที่ถูกเป็น ๒ ปี ๘ เดือน และศาลอุทธรณ์พิพากษายืน แต่เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ฎีกาขอให้ลงโทษให้ถูกต้องศาลฎีกาจึงไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ เพราะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยซึ่งต้องห้ามตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕ (และฎีกาที่ ๑๕๘๐/๒๕๕๒)

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๕. ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิพากษาปรับจำเลยเป็นรายคนไม่ถูกต้อง

ฎีกาที่ ๖๔๕๒/๒๕๕๐ การที่จำเลยทั้งสองร่วมกันลักลอบนำบุหรี่ซิการ์เรตต่างประเทศที่ยังมิได้เสียค่าภาษีและยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงการเสียภาษีศุลกากรและโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีและมิบุษริซิการ์เรตจำนวนเดียวกันนั้นโดยมิได้ปิดแสตมป์ยาสูบตาม พ.ร.บ. ยาสูบฯ ในวันเวลาเดียวกัน อันเป็นการกระทำที่จำเลยทั้งสองมีเจตนาในผลของการกระทำเป็นอย่างเดียวกันคือการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรและปิดแสตมป์ยาสูบตามกฎหมาย แม้การกระทำของจำเลยทั้งสองจะผิดต่อกฎหมายหลายบทก็เป็นการกระทำโดยเจตนาเดียวกัน จึงเป็นความผิดกรรมเดียว ต้องลงโทษจำเลยทั้งสองตาม พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๗ มาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นบทกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา ๙๐ ...

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

...ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองฐานนำหรือซุกซ่อนทรัพย์สินต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านศุลกากร **ปรับคนละ ๒๒,๒๕๗ บาท** แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นให้ปรับจำเลยทั้งสองสำหรับความผิดดังกล่าวเป็นเงินสี่เท่าของราคาซึ่งได้รวมค่าอากรจำนวน ๕,๕๖๔.๔๕ บาท เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๒,๒๕๗.๘๐ บาท แม้ศาลชั้นต้นจะปรับจำเลยทั้งสองเป็นรายตัวคนละ ๒๒,๒๕๗ บาท ซึ่งไม่ถูกต้องตามมาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากรพ.ศ. ๒๕๖๙ เพราะต้องปรับสำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ และเป็นเงินสี่เท่าดังกล่าวก็ตาม แต่การที่ศาลชั้นต้นปรับเป็นเงิน ๒๒,๒๕๗ บาท โดยใจทักมิได้อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยหนักขึ้น ศาลอุทธรณ์จึงไม่อาจลงโทษปรับให้หนักขึ้นได้ ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขเสียให้ถูกต้องได้ โดยให้ปรับจำเลยทั้งสองรวมกันเป็นเงิน ๒๒,๒๕๗ บาท เมื่อลดโทษให้กึ่งหนึ่งแล้วคงปรับจำเลยทั้งสองรวมกันเป็นเงิน ๑๑,๑๒๘.๕๐ บาท

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๖. ศาลล่างฟังว่าผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดจำเลยกระทำความผิดจึงลดโทษให้จำเลย แต่ศาลสูงเห็นว่าผู้เสียหายมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นนั้นไม่ควรลดโทษให้ หากใจทักมิได้อุทธรณ์/ฎีกาไม่ให้ลดโทษ ศาลสูงไม่อาจแก้เป็นไม่ลดโทษให้ได้

ฎีกาที่ ๗๙๑๗/๒๕๕๕ คดีนี้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษาเห็นพ้องกันว่า การกระทำของจำเลยมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดความระมัดระวังของผู้เสียหายซึ่งถือว่ามีเหตุอันอันเป็นเหตุบรรเทาโทษ จึงลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๘ แต่การที่ผู้เสียหายเป็นพนักงานธนาคารจำต้องทำยอดลูกค้าบัตรเครดิตให้ได้ตามที่ธนาคารกำหนด จึงยอมไปเที่ยวและร่วมทานอาหารกับจำเลย เพราะผู้เสียหายเคยรับปากจำเลยไว้ จึงไม่ยอมเสียคำพูดกับลูกค้า และในที่สุดยอมขึ้นไปในห้องพักบนอพาร์ทเมนต์ที่เกิดเหตุตามคำคะยั้นคะยอของจำเลยเป็นเหตุให้ถูกจำเลยใช้อาวุธปืนพุดชู่เขี่ยและใช้กำลังบังคับข่มขืนกระทำชำเราจนสำเร็จความใคร่นั้น...

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

...พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดของจำเลยดังกล่าว หาใช่กรณีที่จะถือได้ว่าสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของจำเลยมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดความระมัดระวังตัวของผู้เสียหาย อันจะถือว่าเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามีเหตุอันควรปรานีลักษณะทำนองเดียวกับเหตุอื่น ๆ ที่บัญญัติไว้ใน ป.อ. มาตรา ๗๘ ไม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ฎีกาในปัญหาข้อนี้ ศาลฎีกาก็ไม่อาจพิพากษาแก้เป็นไม่ลดโทษให้แก่จำเลยตามคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองได้ เพราะจะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย ซึ่งต้องห้าม ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗. หลักในการพิจารณาว่ากรณีเช่นใดเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย หลักพิจารณาโดยการเปรียบเทียบผลร้ายที่จำเลยได้รับตามคำพิพากษาของแต่ละศาลเป็นกรณีไป โดยเทียบเคียงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๘ ที่เรียงลำดับความหนักเบาจากโทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

อย่างไรก็ตาม หากศาลสูงกำหนดเงื่อนไขการลงโทษที่เป็นคุณแก่จำเลยไว้ แม้ตามลำดับโทษอาจจะดูหนักกว่า ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย ซึ่งต้องพิจารณาเป็นรายคดีและศึกษาตามแนวคำพิพากษาฎีกาด้วย

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑ การแก้จำคุกการลงโทษเป็นไม่รอการลงโทษจำคุก เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๒๙๘๑/๒๕๕๔ ความผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตและฐานพาอาวุธปืนนั้น ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๙ เดือน และปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้การลงโทษไว้ ๒ ปี โจทก์ไม่อุทธรณ์ความผิดดังกล่าว จึงต้องถือว่าโจทก์พอใจคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ลงโทษจำเลยในความผิดนั้นแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้โทษจำเลยเป็นไม่รอการลงโทษ จึงเป็นการไม่ชอบ เพราะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย ต้องห้าม ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๒ แก้อาจโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๖๙๘/๒๕๕๑ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังตาม ป.อ. มาตรา ๒๓ นั้น เป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษแก่จำเลยตามสมควรแก่ความผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง และโทษกักขังก็เป็นโทษในสถานเบาว่าโทษจำคุก ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงมิได้พิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยทั้งที่โจทก์จะมีได้อุทธรณ์ในทำนองนั้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ หาได้ฝ่าฝืนต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ ประกอบมาตรา ๒๑๕ หรือมาตรา ๒๑๒ ไม่

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๓ แก้อากโทษกักขังเป็นโทษจำคุกและรอกการลงโทษจำคุกให้ ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ เพราะการรอกการลงโทษจำคุกเป็น เงื่อนไขที่เป็นคุณแก่จำเลยมากกว่าโทษกักขัง

ฎีกาที่ ๒๖๕๑/๒๕๑๗ (ปชญ) ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุก จำเลย ๕ วัน ปรับ ๒๐๐ บาท โทษจำคุกเปลี่ยนเป็น กักขัง จำเลยฝ่ายเดียวอุทธรณ์ การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้ รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี โดยไม่ลงโทษกักขังแทนจำคุก นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นนั้น เป็นการ กำหนดโทษจำคุกโดยมีเงื่อนไขให้เป็นคุณแก่จำเลยเพื่อให้ จำเลยไม่ต้องรับโทษกักขัง ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษอันต้องห้าม ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๔ แก้อโทษจำคุกให้สูงขึ้นเพื่อรอกการลงโทษจำคุก ไม่ เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๑๗๑๘/๒๕๒๖ ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุก ๕ เดือน ปรับ ๒,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนด ๒ ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้จำคุก ๓ เดือน ไม่ ปรับและไม่รอกการลงโทษ ศาลฎีกาพิพากษาให้บังคับคดี ไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ ไม่เป็นการพิพากษา เพิ่มเติมโทษจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบ มาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๕ เพิ่มโทษปรับขึ้นอีกสถานหนึ่งเพื่อรอกการลงโทษจำคุกให้ ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๑๗๒๓/๒๕๔๒ ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ขอให้รอกการลงโทษ ศาลอุทธรณ์เห็นว่า จำเลยที่ ๑ เพียงแต่มีเครื่องวิญญูโทษคมนาคมโดยไม่ได้ รับอนุญาตให้มีและใช้จากทางราชการเท่านั้น ทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเครื่องวิญญูโทษคมนาคมของกลางเป็นเครื่องที่สามารถดักฟังข่าวสารราชการที่เป็นความลับของชาติได้ ประกอบกับจำเลยที่ ๑ ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน จึงมีเหตุอันสมควรรอกการลงโทษจำคุกไว้ ศาลอุทธรณ์รอกการลงโทษจำคุกไว้ แต่ลงโทษปรับเพิ่มขึ้นอีกสถานหนึ่งด้วย มีผลให้จำเลยที่ ๑ ยังไม่ต้องรับโทษจำคุก โทษที่ศาลอุทธรณ์กำหนดจึงเบากว่าโทษที่ศาลชั้นต้นกำหนด จึงไม่เป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยที่ ๑ แต่อย่างใด

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๖ แก่โทษปรับเป็นโทษจำคุกเพื่อรอกการลงโทษจำคุก ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๔๕๒๕/๒๕๓๓ ศาลชั้นต้นลงโทษปรับจำเลยสถานเดียว ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก่เป็นว่าให้ลงโทษจำคุกจำเลยสถานเดียว แต่ให้รอกการลงโทษไว้ นั้น ไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ เพราะเป็นการกำหนดโทษจำคุกโดยมีเงื่อนไขเป็นคุณแก่จำเลย

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๗ แก้อาจโทษปรับเป็นจำคุกอีกสถานหนึ่ง เท่ากับเป็นจำคุกและปรับ แม้ออการลงโทษให้ ก็ถือว่าเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๔๘๙๙/๒๕๓๖ พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิ กำหนดระวางโทษปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วย แล้วนั้น คำว่า "ค่าอากร" หมายถึง ค่าอากรในทางศุลกากรเท่านั้น หากรวมถึงภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นภาษีฝ่ายสรรพากรด้วยไม่ จึงจะนำภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่มมารวมเป็นค่าอากรเพื่อคำนวณโทษปรับด้วยมิได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้ลงโทษปรับสถานเดียวโดยให้ลงโทษจำคุกด้วย แต่ให้รอการลงโทษจำคุกไว้ ๒ ปี เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยให้หนักขึ้น โดยโจทก์มิได้อุทธรณ์ เป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๘ แก้อโทษจำคุกให้เบาลง แต่ไม่ลดโทษให้ทั้งที่โจทก์ไม่อุทธรณ์/ฎีกา ถือเป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๓๘๕๔/๒๕๓๐ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ ประกอบมาตรา ๓๔๐ ตี จำคุก ๑๘ ปี เพิ่มโทษตามมาตรา ๙๓ เป็นจำคุก ๒๗ ปี มีความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ ฐานมีอาวุธปืนจำคุก ๑ ปี ๖ เดือน ฐานพาอาวุธปืนไปในทางสาธารณะจำคุกคนละ ๖ เดือน เป็นโทษจำคุก ๒๙ ปี ลดโทษหนึ่งในสามตาม ป.อ. มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑๙ ปี ๔ เดือน จำเลยอุทธรณ์ การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นจำคุกมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ จำคุก ๑๒ ปี เพิ่มโทษตามมาตรา ๙๓ เป็นจำคุก ๑๘ ปี รวมกับโทษฐานมีอาวุธปืนพาอาวุธปืนติดตัวไปในทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันควร เป็นจำคุก ๒๐ ปี ไม่ได้ลดโทษให้แก้อจำเลย เป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยโดยที่โจทก์มิได้อุทธรณ์ เป็นการไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาพิพากษาแก้โดยลดโทษให้จำเลยหนึ่งในสามตาม ป.อ. มาตรา ๗๘ คงจำคุกไว้ ๑๓ ปี ๔ เดือน

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๙ การสั่งริบของกลางไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๓๒๙๙/๒๕๔๗ โจทก์ฟ้องขอให้ริบของกลางทั้งหมด แต่ศาลล่างทั้งสองมิได้มีคำวินิจฉัยว่าจะริบของกลางดังกล่าวหรือไม่ คำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองยังไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๙) แม้คู่ความจะมีได้ฎีกาในปัญหานี้แต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และการริบทรัพย์สินของกลางนี้ไม่เป็นการเพิ่มโทษจำเลย จึงไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ เมื่อปรากฏว่าทรัพย์สินของกลางเป็นทรัพย์สินที่จำเลยใช้ในการกระทำความผิดและมีไว้เป็นความผิด จึงให้ริบ

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๐ ความผิดที่มีทั้งอัตราโทษปรับเป็นระวางโทษที่กำหนดและโทษปรับรายวัน จะเป็นการเพิ่มเติมโทษหรือไม่ ต้องพิจารณาโทษแต่ละอย่างแยกต่างหากจากกัน

ฎีกาที่ ๗๓๓๐/๒๕๔๐ กรณีที่มีทั้งระวางโทษที่กำหนดและโทษรายวัน การที่จะพิจารณาว่าศาลใดลงโทษสูงต่ำกว่ากัน ต้องพิจารณาลักษณะของโทษแยกกัน ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกและปรับ กับปรับรายวันอีกวันละ ๒๐๐ บาท จำเลยอุทธรณ์ฝ่ายเดียวและศาลอุทธรณ์ลงโทษปรับและปรับรายวันวันละ ๕๐๐ บาท ย่อมเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษจำเลย จึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๑ การบวกโทษที่รอไว้ ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๑๔๖๔๕/๒๕๕๘ ข้อเท็จจริงปรากฏตามสำเนาคำพิพากษาทำยอุทธรณ์ของจำเลยว่า คดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษนั้น ศาลอุทธรณ์ลงโทษจำคุกและปรับ แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ จึงเป็นกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลจากอุทธรณ์ของจำเลยว่า ภายในเวลาที่ศาลรอการลงโทษไว้ในคดีก่อน จำเลยมากระทำความผิดเป็นคดีนี้อีก จึงต้องนำโทษจำคุกที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษในคดีนี้ แม้โจทก์มีได้ขอให้บวกโทษ ทั้งมิใช่การพิพากษาเกินคำขอและไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยเพราะกฎหมายบัญญัติให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังบวกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลังด้วยเสมอ

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๒ ศาลสูงจะลงโทษจำเลยให้หนักขึ้นตามที่จำเลยอุทธรณ์/ฎีกาไม่ได้ เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๓๗๔๑/๒๕๔๐ ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยตลอดชีวิต จำเลยฎีกาว่าจำเลยไม่ประสงค์ให้ศาลฎีกาพิจารณาและพิพากษาเพื่อประโยชน์แก่จำเลย แต่ขอให้ศาลฎีกาลงโทษประหารชีวิตโดยไม่ต้องลดโทษให้แก่จำเลย กรณีเป็นเรื่องที่จำเลยไม่ต้องการให้พิจารณาพิพากษาใหม่ในส่วนที่จะเป็นประโยชน์แก่จำเลย ศาลฎีกาจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามโจทก์ฟ้องหรือไม่ ส่วนที่จำเลยขอให้ลงโทษประหารชีวิตโดยไม่ต้องลดโทษให้แก่จำเลยนั้นเท่ากับเป็นการเพิ่มโทษจำเลยโดยที่โจทก์ไม่ได้ฎีกาในประเด็นนี้ ย่อมต้องห้ามในการที่จะเพิ่มโทษจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕ ศาลฎีกาไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยได้

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๓ การที่ศาลล่างพิพากษาปรับจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๙, ๓๐ ซึ่งจะกักขังได้เพียง ๑ ปี หรือมิได้ระบุในคำพิพากษาว่าให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเท่าใด การที่ศาลสูงแก้เป็นว่า หากต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังเกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี หรือให้กักขังไม่เกิน ๒ ปี เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๑๓๕๙๘/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตาม ป.อ. มาตรา ๒๙, ๓๐ ถือเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นไม่ได้สั่งให้กักขังจำเลยไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น หากจะกักขังจำเลยแทนค่าปรับก็กักขังได้เพียง ๑ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๓๐ วรรคแรก การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า หากต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๒ ปี โดยโจทก์ไม่ได้อุทธรณ์ถือว่าเป็นการเพิ่มโทษจำเลย ซึ่งเป็นการไม่ชอบ

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๔ โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นขอให้ไม่รอกการลงโทษอย่างเดียว แต่ศาลอุทธรณ์กำหนดโทษจำคุกให้สูงขึ้น เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๖๑๒๑/๒๕๕๘ โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยในสถานหนักโดยไม่รอกการลงโทษ เท่ากับโจทก์อุทธรณ์ขอให้ไม่รอกการลงโทษเพียงประการเดียว มิได้อุทธรณ์ขอให้กำหนดโทษสูงขึ้นด้วย การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ กำหนดโทษจำคุกข้อความผิดดังกล่าวสูงขึ้น จึงเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยโดยที่โจทก์มิได้อุทธรณ์ แม้จำเลยไม่ได้ฎีกาในปัญหานี้ แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นอ้างและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๕ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำผิด ๒ กระหนง ศาล
ชั้นต้นฟังว่าจำเลยทำผิดกระหนงเดียวซึ่งมีโทษเบา จึงรอ
การลงโทษให้ โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยอีก
กระหนงหนึ่งซึ่งมีโทษหนัก แม้ศาลอุทธรณ์จะพิพากษา
แก้ว่าจำเลยทำผิดในกระหนงที่อุทธรณ์ขึ้นมาและลงโทษ
จำคุกโดยไม่รอ ก็ไม่มีอำนาจไปแก้โทษกระหนงเบาเป็นไม
รอการลงโทษด้วย เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๗๒/๒๕๔๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดฐาน
เสพเมทแอมเฟตามีนลงโทษจำคุกและปรับ รอการลงโทษและคุ้มครองความ
ประพฤติของจำเลยทั้งสอง ยกฟ้องโจทก์ข้อหาร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ใน
ครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่าย การที่โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษ
จำเลยทั้งสองแต่เฉพาะข้อหาเสพเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อ
จำหน่าย มิได้อุทธรณ์ในข้อหาเสพเมทแอมเฟตามีนด้วย **ต้องถือว่าโจทก์**
พอใจคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ลงโทษจำเลยทั้งสองในข้อหาเสพเมท
แอมเฟตามีนแล้ว ดังนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิจารณาแก้ให้ลงโทษ
จำเลยทั้งสองในข้อหาเสพเมทแอมเฟตามีนเป็นไมรอการลงโทษและไม่ปรับ
จำเลยทั้งสอง จึงเป็นการไม่ชอบ เพราะเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยทั้ง
สอง อันเป็นการต้องห้ามตาม ป.วิ.อ มาตรา ๒๑๒

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๖ กรณีศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำคุกและปรับ โทษจำคุกให้รอการลงโทษ โจทก์อุทธรณ์ขอให้ไม่รอการลงโทษ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทนโดยไม่ปรับได้ แม้ว่าจำเลยจะได้ชำระค่าปรับในศาลชั้นต้นแล้วก็ตาม ไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๑๔๙๓/๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกและปรับ โทษจำคุกให้รอไว้ โจทก์อุทธรณ์ขอให้ไม่รอการลงโทษ คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงยังไม่ถึงที่สุด เมื่อความผิดฐานขับรถชนรถทุกหนักเกินตามฟ้อง มีระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ จึงมีอำนาจแก้โทษจำเลยเป็นจำคุกโดยไม่รอการลงโทษตามที่โจทก์อุทธรณ์ หรือเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน เบากว่าที่โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลง แต่หนักกว่าโทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยได้ แม้จำเลยจะได้ชำระค่าปรับครบถ้วนแล้ว ก็เป็นเพียงการชำระค่าปรับตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นในระหว่างอุทธรณ์ ไม่ใช่การชำระค่าปรับเสร็จเด็ดขาดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ถึงที่สุดแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ลงโทษจำคุกแล้วเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทนโดยไม่ปรับนั้น ไม่เป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย และจำเลยมีสิทธิที่จะขอเงินที่ชำระเป็นค่าปรับไปก่อนในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุดนั้นคืนได้ คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ที่แก้โทษมานั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

๗.๑๗ กรณีจำเลยมีความผิดฐานยึดถือครอบครองที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินตามป.ที่ดิน ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลยออกจากที่ดินดังกล่าวโดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอในส่วนนี้ได้ และไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย

ห้ามศาลอุทธรณ์/ฎีกาเพิ่มเติมโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๗๘๘-๓๗๙๓/๒๕๖๔ แม้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๗ ตาม ป.ที่ดิน มาตรา ๙ (๑), ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แต่เมื่อที่ดินที่เกิดเหตุเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ประชาชนไม่สามารถยึดถือครอบครองได้ ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจสั่งให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลยออกจากที่ดินที่เกิดเหตุได้โดยโจทก์หาจำต้องมีคำขอไม่ กรณีมิใช่เป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๗ อันเป็นการต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๒ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อยกเว้นให้เพิ่มเติมโทษได้

๘. ข้อยกเว้นที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลยได้

๘.๑ เมื่อโจทก์อุทธรณ์/ฎีกาในทำนองขอให้เพิ่มโทษจำเลย (ฎีกาที่ ๕๗๙/๒๕๖๒, ฎีกาที่ ๒๖๔/๒๕๖๕)

ฎีกาที่ ๖๔๙๙/๒๕๕๙ โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง และลงโทษจำคุกจำเลย ๑ ปี ต่ำกว่าระวางโทษขั้นต่ำ โจทก์จึงไม่เห็นด้วยและขอให้พิพากษาแก้เป็นลงโทษจำคุกจำเลยตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๓๑ วรรคสอง (๓) ซึ่งนอกจากโจทก์อุทธรณ์ขอให้ปรับบทให้ถูกต้องแล้วยังอุทธรณ์โต้แย้งโทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลยและขอให้ลงโทษตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง (๓) ซึ่งมีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำสูงกว่าโทษจำคุกที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลย อันมีความหมายอยู่ในตัวแล้วว่าโจทก์ประสงค์ที่จะให้เพิ่มเติมโทษ

ข้อยกเว้นให้เพิ่มเติมโทษได้ (ต่อ)

๘.๒ คดีต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โจทก์ฎีกาขอให้ไม่รอลงโทษโดยไม่ได้รับอนุญาต เท่ากับโจทก์มิได้ฎีกา ศาลฎีกาจะแก้โทษจากรอเป็นไม่รอไม่ได้ เป็นการเพิ่มเติมโทษ

ฎีกาที่ ๒๙๘๐/๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ในความผิดฐานร่วมกันมีอาวุธปืน ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษไม่เกินกำหนดนี้ จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ การที่โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงเท่ากับฎีกาขอให้ไม่รอลงโทษ อันเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลอุทธรณ์ เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกา และโจทก์มิได้ขออนุญาตฎีกาหรืออัยการสูงสุดรับรองให้ฎีกา ศาลฎีกาไม่อาจพิพากษาแก้กระทงความผิดฐานดังกล่าวเป็นไม่รอลงโทษด้วยได้ เพราะเป็นการพิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย

ข้อยกเว้นให้เพิ่มเติมโทษได้ (ต่อ)

๘.๓ ถ้าเป็นคดีที่ต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐ ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นการฎีกาขอให้ลงโทษให้หนักขึ้น

ฎีกาที่ ๒๕๘๒/๒๕๕๓ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในข้อหาร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘, ๘๐ ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาฆ่า ลงโทษจำเลยทั้งสองฐานร่วมกันทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๕ โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษฐานพยายามฆ่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ฟังว่าจำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาฆ่าเช่นกัน ย่อมมีผลเท่ากับศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษายกฟ้องในข้อหาความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐ ซึ่งต้องห้ามทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ที่โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองฐานพยายามฆ่าตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘, ๘๐ จึงต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐ คดีโจทก์ไม่อาจขึ้นมาสู่การวินิจฉัยของศาลฎีกาและถือไม่ได้ว่าโจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยให้หนักขึ้นในข้อหาฐานร่วมกันทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๕ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยฎีกาโจทก์

เหตุในส่วนลักษณะคดี

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งจำเลยผู้หนึ่ง
อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษา ซึ่งให้ลงโทษจำเลยหลายคนใน
ความผิดฐานเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน ถ้าศาลอุทธรณ์กลับ
หรือแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ลงโทษหรือลดโทษให้
จำเลย แม้เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์มี
อำนาจพิพากษาลดโทษไปถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์ ให้มี
ต้องถูกรับโทษหรือได้ลดโทษดุษฎีจำเลยผู้อุทธรณ์”

มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการ
พิจารณา และว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์มา
บังคับในชั้นฎีกาโดยอนุโลม เว้นแต่ห้ามมิให้ทำความเห็น
แย้ง”

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๑. ต้องเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิพากษา
ลงโทษจำเลยหลายคนในความผิดฐานเดียวกันหรือ
ต่อเนื่องกัน

คำว่า “**ในความผิดฐานเดียวกัน**” อาจจะเป็นฐาน
เดียวกันโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันในฐานะเป็น
ตัวการตาม ป.อ. มาตรา ๘๓ หรือในฐานะเป็นผู้ใช้ให้
ผู้อื่นกระทำความผิดตามมาตรา ๘๔ หรือในฐานะ
ผู้สนับสนุนตามมาตรา ๘๖ ก็ได้

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๘๐๒/๒๕๕๘ จำเลยที่ ๒ ร่วมกับ ป. ขับรถพาโจทก์ร่วมที่ ๑ ไปห้องพักที่เกิดเหตุ โดยโจทก์ร่วมที่ ๑ เต็มใจไปกับ ป. ด้วย ไม่ปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ร่วมกันชักชวนโจทก์ร่วมที่ ๑ คงมีแต่คำเบิกความของโจทก์ร่วมที่ ๑ ว่า ป. ชวนโจทก์ร่วมที่ ๑ ไปโดยบอกว่าจะไปส่งจำเลยที่ ๒ กลับหอพักและจะส่งโจทก์ร่วมที่ ๑ ก่อนเพราะเป็นทางผ่าน แต่ ป. ไม่ทำตามที่พูด กลับพาโจทก์ร่วมที่ ๑ ไปล้วงละเมิดทางเพศในห้องพักที่เกิดเหตุ ซึ่งโจทก์ร่วมที่ ๑ ไม่ได้ขัดขืน...

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

...การกระทำของ ป. กับจำเลยที่ ๒ จึงเป็นความผิดฐานร่วมกันพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดาเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วย ส่วนจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ไม่มีความผิดฐานดังกล่าวนี้ แต่เนื่องจากเป็นเหตุในลักษณะคดี แม้จำเลยที่ ๓ ไม่ได้ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจวินิจฉัยถึงจำเลยที่ ๓ ได้สำหรับคดีในส่วนแพ่งนั้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ จึงไม่จำเป็นต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วมทั้งสาม

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

ส่วน “ความผิดต่อเนื่องกัน” เช่น ความผิดฐานรับของโจรตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๗ มีองค์ประกอบความผิดว่า ทรัพย์ที่รับของโจรต้องเป็น ทรัพย์ที่คนร้ายได้มาจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง คือ ลัก ทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิวาททรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ น้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ หากโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ฐานลักทรัพย์ และขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ ฐานรับของโจร หากศาล ชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองตามฟ้อง แต่จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ แต่ผู้เดียว ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าองค์ประกอบความผิดที่ฟ้องจำเลยที่ ๑ ไม่เข้าเกณฑ์การลักทรัพย์ อย่างนี้จำเลยที่ ๒ ย่อมไม่มีความผิดฐานรับ ของโจร **ซึ่งเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดี** เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาลับ ไม่ลงโทษจำเลยที่ ๑ ศาลอุทธรณ์ก็มีอำนาจพิพากษายกฟ้องจำเลยที่ ๒ ที่มีได้อุทธรณ์ขึ้นมาเพื่อให้มีต้องรับโทษจำเลยที่ ๑ ผู้อุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๒. แม้กฎหมายบัญญัติว่า “ในคดีซึ่งจำเลยผู้หนึ่งอุทธรณ์ คัดค้านคำพิพากษา...” ซึ่งอาจทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นกรณีมี จำเลยบางคนอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น/ศาล อุทธรณ์ขึ้นมาเท่านั้น แต่กรณีเช่นนี้ต้องพึงเล็งตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายยิ่งกว่าถ้อยคำตามตัวอักษร ฉะนั้น **คู่ความฝ่ายใดจะอุทธรณ์/ฎีกาก็ไม่สำคัญ** ด้วยเหตุนี้ แม้ โจทก์ฝ่ายเดียวอุทธรณ์ให้ลงโทษเฉพาะจำเลยที่ศาลชั้นต้น ยกฟ้อง ถ้าเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์ก็มี **อำนาจพิพากษาไม่ลงโทษจำเลยอื่นที่ศาลชั้นต้นลงโทษใน ความผิดฐานเดียวกันหรือต่อเนื่องกันได้ด้วย (ฎีกาที่ ๑๓๗๐/ ๒๕๐๓ (ปชญ))**

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๒.๑ กรณีโจทก์แยกฟ้องจำเลยเป็นคดีหลายสำนวน

กรณีโจทก์แยกฟ้องจำเลยเป็นหลายสำนวน หากมีการรวมพิจารณาคดีหลายสำนวนนั้นเข้าด้วยกัน แม้จะเป็นจำเลยคนละสำนวน แต่เมื่อเป็นกรณีที่จำเลยหลายคนนั้นกระทำ ความผิดฐานเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน และมีเฉพาะจำเลยบางสำนวนเท่านั้นที่อุทธรณ์/ฎีกา ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องตลอดไปถึงจำเลยในสำนวนอื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกาขึ้นมาได้ หากว่าเหตุที่ยกฟ้องหรือลดโทษให้แก่จำเลยนั้นเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดี (ฎีกาที่ ๘๕๓/๒๕๒๕)

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๒.๒ กรณีโจทก์ฟ้องจำเลยหลายสำนวน แต่ไม่มีการรวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน

การที่โจทก์ฟ้องจำเลยหลายสำนวน แต่มีได้สั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจะพิพากษาให้มีผลไปถึงจำเลยสำนวนอื่นซึ่งมิได้อุทธรณ์/ฎีกาด้วยไม่ได้ เพราะเมื่อไม่รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน จำเลยในสำนวนอื่นย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกาในคดีนี้ได้ เนื่องจากมิได้มีฐานะเป็นคู่ความในคดี ย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยในสำนวนอื่นเป็นจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกา อันจะเข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓, ๒๑๕ (ฎีกาที่ ๖๕๐๒/๒๕๕๓)

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๓. กรณีจำเลยบางคนถอนอุทธรณ์

แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ จะใช้ถ้อยคำว่า “จำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์” แต่ก็มีได้ตัดอำนาจศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาในการที่จะพิพากษาตลอดไปถึงจำเลยที่อุทธรณ์แล้วถอนอุทธรณ์ไปแล้วด้วย เพราะการถอนอุทธรณ์เป็นกรณีที่ห้ามผู้อุทธรณ์ที่ถอนจะมายื่นอุทธรณ์อีกไม่ได้เท่านั้น หากได้ห้ามศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๑๓ พิพากษาให้มีผลเป็นคุณแก่จำเลยผู้ถอนอุทธรณ์ไม่ (ฎีกาที่ ๔๐๕๓/๒๕๓๐)

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๔. คดีที่จำเลยบางคนต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกา

กรณีที่ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยหลายคน แม้ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจะไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์/ฎีกาของจำเลยบางคน เพราะต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่หากปรากฏว่าในการพิจารณาอุทธรณ์/ฎีกาของจำเลยอื่นที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกานั้น มีเหตุที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจะไม่ลงโทษหรือลดโทษให้แก่จำเลยนั้น และเหตุดังกล่าวเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ที่จะพิพากษาตลอดไปถึงจำเลยอื่นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์/ฎีกาไม่ต้องรับโทษหรือลดโทษเช่นเดียวกัน (ฎีกาที่ ๕๓๕๑/๒๕๕๐)

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๕. ศาลมีอำนาจใช้มาตรา ๒๑๓ แก่จำเลยที่ถูกลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลได้

ฎีกาที่ ๓๒๒๓/๒๕๔๒ ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองเรียกและรับเงินจากผู้กล่าวหาและจำเลย นำไปวิ่งเต้นอัยการและตำรวจ โดยไม่ปรากฏว่าจะนำเงินไปให้ผู้พิพากษาเป็นอามิสสินจ้างในการดำเนินคดี แม้การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองจะมุ่งหมายให้เกิดผลแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล อันอาจเสียหายแก่คู่ความและประชาชน สมควรลงโทษให้หลบจำก็ตาม แต่เมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองมิได้เกิดขึ้นในบริเวณศาลแล้ว จะอาศัยแต่ผลที่อาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่รูปคดีมาชี้ขาดว่าผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองประพฤติน่าไม่เรียบร้อยในบริเวณศาลไม่ได้ เมื่อฟังว่าผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองมิได้ประพฤติน่าไม่เรียบร้อยในบริเวณศาลอันเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมพิพากษาให้มีผลไปถึงผู้ถูกกล่าวหาที่ ๒ ที่มีใ้อุทธรณ์ฎีกาได้ด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓, ๒๒๕

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๖. กรณีจำเลยบางคนหลบหนีและศาลจำหน่ายคดีชั่วคราวไปแล้ว เป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นพิจารณาในส่วนของจำเลยที่เหลือไม่เกี่ยวกับจำเลยที่หลบหนี ย่อมไม่เข้าเกณฑ์ที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาจะพิพากษาให้มีผลไปถึงจำเลยที่หลบหนี

ฎีกาที่ ๕๓๖๖/๒๕๕๓ ศาลชั้นต้นออกหมายจับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เพราะมีพฤติการณ์หลบหนี และจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ชั่วคราว การดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อจากนั้นไม่ได้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ถือว่ายังไม่ได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ในศาลชั้นต้น เมื่อไม่ได้มีการยกคดีในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ขึ้นพิจารณา การที่ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อจากนั้นจึงไม่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ คงเป็นเรื่องพิจารณาคดีในส่วนของจำเลยอื่นที่ไม่ได้ถูกจำหน่ายคดี แม้หากคดีนี้จะฟังได้ดังที่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ อ้างว่าตนไม่มีความผิดเช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก็ตาม ก็ไม่อาจถือเป็นเหตุในลักษณะคดีให้มีผลถึงจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ด้วย

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๗. เหตุในลักษณะคดีที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาพิพากษากลับ/แก้คำพิพากษาศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์เป็นกรณีไม่ลงโทษหรือลดโทษแก่จำเลยผู้อุทธรณ์ ซึ่งเหตุในส่วนลักษณะคดีอันเป็นเหตุยกฟ้อง/ลดโทษ/ไม่ต้องรับโทษสำหรับจำเลยที่อุทธรณ์นั้น พอสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

ฟ้องเคลื่อนคลุม (ฎีกาที่ ๗๕๕/๒๔๗๘)

การใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่จำเลย (ฎีกาที่ ๕๓๓-๕๓๔/๒๕๕๐)

ศาลล่างวางบทกำหนดโทษจำเลยไม่ถูกต้อง (ฎีกาที่ ๕๐๐/๒๔๗๘ และที่ ๒๘๕๖/๒๕๕๕)

คดีขาดอายุความ (ฎีกาที่ ๑๐๓๑/๒๔๕๘ และที่ ๗๘๓/๒๕๓๒)

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท (ฎีกาที่ ๔๐๗๓/๒๕๔๕)

ไม่มีการกระทำความผิดตามฟ้องเกิดขึ้น (ฎีกาที่ ๒๑๗/๒๕๓๑)

ศาลล่างลงโทษในความผิดที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๑๑๕๘/๒๕๕๘)

การรับฟังพยานหลักฐานของศาลล่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ฎีกาที่ ๑๐๔๕๒/๒๕๕๘)

ฟ้องโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะขาดองค์ประกอบความผิด (ฎีกาที่ ๖๖๔๗/๒๕๖๐)

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๘๕๓/๒๕๖๒ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมายังรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ ๑ มีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย คงรับฟังได้เพียงว่าจำเลยที่ ๑ มีเจตนายิงปืนเพื่อข่มขู่ผู้เสียหายเท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงไม่เป็นความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหาย การที่จำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์ให้จำเลยที่ ๑ นั่งซ้อนท้ายแล้วจำเลยที่ ๑ ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายดังกล่าว การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นความผิดฐานร่วมกับจำเลยที่ ๑ พยายามฆ่าผู้เสียหายตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ และกรณีดังกล่าวเป็นเหตุในลักษณะคดี ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาตลอดไปถึงจำเลยที่ ๑ ที่มีได้ฎีกาด้วยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๔๙๕/๒๕๖๑ ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ผู้เสียหาย แสดงเจตนาสละสิทธิเรียกร้องในหนี้บางส่วนที่มีต่อจำเลยทั้งสอง โดยยังติดใจในหนี้อีกเพียง ๕๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อจำเลยทั้งสองชำระเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้เสียหายแล้ว จำเลยทั้งสองจึงไม่ต้องรับผิดชอบเงินที่ยังไม่ได้คืนแก่ผู้เสียหายอีก ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นให้จำเลยทั้งสองคืนเงิน ๒,๓๕๒,๒๔๓ บาท แก่ผู้เสียหาย และศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ไม่ได้แก้ไขให้ถูกต้องจึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความมิได้ฎีกา และเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องโดยพิพากษาตลอดไปถึงจำเลยที่ ๑ ผู้มิได้ฎีกาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๘. แม้จะเป็นเหตุในลักษณะคดีตาม ป.อ. มาตรา ๘๘ แต่จะนำไปใช้ในการเพิ่มโทษให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์ด้วยไม่ได้ เพราะ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ใช้ในทางที่เป็นคุณแก่จำเลยที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกาขึ้นมาเท่านั้น หากโจทก์ต้องการเพิ่มโทษจำเลยต้องทำเป็นอุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษตามขั้นตอนกฎหมาย

ป.อ. มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า “ถ้ามีเหตุส่วนตัวอันควรยกเว้นโทษลดโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดคนใด จะนำเหตุนั้นไปใช้แก่ผู้กระทำความผิดคนอื่นในการกระทำความผิดนั้นด้วยไม่ได้ แต่ถ้าเหตุอันควรยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษเป็นเหตุในลักษณะคดี จึงให้ใช้แก่ผู้กระทำความผิดในการกระทำความผิดนั้นด้วยกันทุกคน”

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๔๕๓/๒๕๔๑ ฉ. ขับรถบรรทุกลากจูงรถพ่วงบรรทุกม้วนกระดาษกราฟท์เพื่อไปส่งให้ผู้เสียหาย แต่เมื่อไปถึงสถานที่จะขนถ่ายลง จำเลยและ ฉ. กลับร่วมกันนำม้วนกระดาษที่บรรทุกในรถพ่วงไปขายให้ผู้อื่น เมื่อของที่จำเลยกับพวกลักนั้นได้บรรทุกอยู่บนรถพ่วงซึ่งถูกลากจูงเพื่อขนส่งไปยังสถานที่ขนถ่ายอยู่ก่อนแล้ว การกระทำของจำเลยกับ ฉ. จึงมิใช่เป็นการลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไปไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ ทวิ แม้จำเลยกับ ฉ. เคยถูกฟ้องเป็นคดีเดียวกัน แต่ ฉ. ให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ฉ. ผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ วรรคสาม, ๓๓๖ ทวิ ส่วนจำเลยปฏิเสธ ศาลชั้นต้นให้แยกฟ้องจำเลยเป็นอีกคดีหนึ่งและโจทก์ได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ ทวิ ศาลถึงโทษจำเลยไม่ได้ หาใช่เป็นเหตุในลักษณะคดีที่จำเลยต้องรับโทษเช่นเดียวกับ ฉ. ไม่

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๘. กรณีเหตุยกฟ้องหรือลดโทษให้ผู้อุทธรณ์เป็นเหตุส่วนตัว ย่อมมิใช่เหตุในลักษณะคดีที่จะให้มีผลถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกา ถอนอุทธรณ์/ฎีกา หรือต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกา (ฎีกาที่ ๖๐๐๗/๒๕๓๑)

ฎีกาที่ ๑๘๘/๒๔๘๗ **ปัญหาที่ว่าจะเพิ่มโทษจำเลยได้ตามกฎหมายหรือไม่นั้นเป็นเหตุส่วนตัว มิใช่เหตุลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์จะยับยั้งขึ้นตัดสินเกี่ยวกับจำเลยที่มีได้อุทธรณ์ไม่ได้**

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๑๐. เมื่อศาลสูงใช้อำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ พิพากษาให้มีผลถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลล่างในส่วนของจำเลยคนนั้นจึงยังไม่ถือว่าเป็นที่สุด

ฎีกาที่ ๑๕๓๔/๒๕๕๒ ในการพิจารณาคดีของศาลฎีกา หากจำเลยผู้หนึ่งฎีกาคัดค้านคำพิพากษาซึ่งให้ลงโทษจำเลยหลายคนในความผิดฐานเดียวกัน หากคดีนั้นศาลฎีกาใช้อำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ พิพากษากลับหรือแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไม่ลงโทษหรือลดโทษให้จำเลยที่ฎีกาและพิพากษาลงโทษไปถึงจำเลยที่มีได้ฎีกาด้วย เพราะเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในส่วนของจำเลยอื่นที่มีได้ฎีกาจึงยังไม่ถือว่าเป็นที่สุด

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

...เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ให้จำเลยที่ ๑ ฟังเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ แม้จำเลยที่ ๑ ไม่ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ เมื่อศาลฎีกาเห็นว่ามิเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีและพิพากษาลงไปถึงจำเลยที่ ๑ ที่มีได้ฎีกาด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓, ประกอบมาตรา ๒๒๕ แล้วคดีในส่วนของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นที่สุดเมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาฎีกาให้จำเลยที่ ๑ ฟัง การที่ศาลชั้นต้นระบุในหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดของจำเลยที่ ๑ ว่าคดีถึงที่สุดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ อันเป็นวันที่ศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๑ ฟัง จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

๑๑. กรณีความผิดตามฟ้องรวมการกระทำหลายอย่าง ซึ่งเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลสูงมีอำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ที่จะยกฟ้องจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกาในความผิดใหญ่และลงโทษจำเลยทุกคนในความผิดเล็กที่พิจารณาได้ความได้

ฎีกาที่ ๑๒๐๑/๒๕๕๓ ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังไม่ได้ว่ามีการกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ จึงลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในความผิดฐานปล้นทรัพย์ไม่ได้อันเป็นเหตุในลักษณะคดี แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในข้อหาดังกล่าวได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕ แต่คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังเป็นนัยโดยไม่มีฝ่ายใดฎีกาว่าจำเลยทั้งสามกับพวกกรมชกต่ออยู่ไซ้ไม้และขวดเบียร์ตีทำร้ายร่างกายผู้เสียหายทั้งสอง เป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งสองได้รับอันตรายแก่กาย ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสามในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายแก่กายได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๒ วรรคท้าย

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๗๐๑/๒๕๕๗ ความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้โจทก์
ร่วมรับอันตรายสาหัสกับความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลาเดียวกัน
ดังกล่าวล้วนแต่เป็นการกระทำที่เกิดต่อเนื่อง และต่างก็เป็นส่วนหนึ่ง
ของการกระทำหลายอย่างซึ่งรวมอยู่ในความผิดฐานชิงทรัพย์ตามฟ้อง
โดยแต่ละอย่างเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลฎีกาจึงมีอำนาจ
พิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ ในการกระทำตามที่พิจารณาได้ความได้
ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย และแม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ยื่นฎีกา
โต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไว้ด้วย แต่ปัญหาทุกข้อดังกล่าวเป็น
เหตุในลักษณะคดีตาม ป.อ. มาตรา ๘๙ ซึ่งกำหนดให้ใช้แก่ผู้กระทำ
ความผิดในการกระทำความผิดนั้นด้วยกันทุกคน ศาลฎีกาจึงมีอำนาจ
พิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบ
มาตรา ๒๒๕

เหตุในส่วนลักษณะคดี (ต่อ)

จบการบรรยาย

ครั้งที่ ๑๕

ขอขอบคุณ
บรรยายครั้งต่อไป
วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๖
เวลา ๑๘.๐๐ - ๑๙.๕๐ น.

